

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Sancti Patris nostri & Confessoris Theodori Studitæ Oratio funebris in S.
Platone[m] patrem spiritualem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

En vt olim
antiquitas
exceperit
sanctorum
reliquias.

ARTIVS DECEMBER.
autem profectus in ciuitatem, significat miraculum. Protinus verò publicè confluunt omnes, gestantes lampades & coronas, & diuinos hymnos canentes. Et cum sic eas præclarè & magnificè illic deposuissent, vberes fructus miraculorū quodidè colligunt: Ad gloriam patris & filij & spiritus sancti, vnius diuinitatis & potentia, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

DE S. SPIRIDONE Episcopo quare supra 12. Decembris.

MARTYRIVM SS. ARIS, PROMI ET ELIÆ,
VT HABETVR OCTAVO LIBRO ECCLES. HISTO-
ria Eusebij Casarensis cap. 20. nouæ versionis Iobanis Christophorsoni.

14. Decēbr.

Aris, Prom^o
& Elias, pro
Christo occi-
duntur.

DECIMOQVARTO die mensis Apellai, proximè insequentis, hoc est, ad decimum nonum Calendas Ianuarij, quidam pij viri ex Aegypto profecti (in Ciliciā namque iter susceperant, vt confessores qui ibi versabantur, sua curatione subleuarent Casarea) ab his qui diligenter homines ad portas ciuitatis accedentes persecutantur, capti sunt. Ex quibus alij eandem cum illis quibus erant in seruituri, sententiam & condemnationem subierunt: vt oculi nempe & pedes cruciatu illis labefacerentur. Tres autem illorum Ascaloni, vbi capti erant, admirabilem fortitudinis vim in fidei suæ confessione ostendentes, varijs martyrij generibus defuncti sunt. Nam vnus illorum in rogo coniectus fuit, cui nomen Ares: reliquis duobus, qui Promus & Elias appellabantur, capita amputata.

DE SS. ARSENIO, Isidoro, Herone, & Dioscoro puero, quare supra 3. Decembris in historia sanctorum martyrum Alexandrinorum.

SANCTI PATRIS NOSTRI ET CONFESSORIS THEODORI STVDITAE ORATIO FVNEBRIS IN S. Platonem patrem spiritualem. Habetur in 7. Tomo Aloysij Lipomani Episcopi Veronensis. Nos eam per capitula margini adiecta distinximus.

16. Decēbr.
Cap. 1.
Rhetorū &
sophistarū
studium.

ORATORVM quidem & sophistarum omne studium est, non vt ad scribendū se conferentes, quod verum est assequantur, sed vt dictioni splendorem adhibeant, & poetarum versus concidentes, verbis illinc sumptis narrationem suam ornent, ac sublimem reddant, & eorum aures, à quibus audiuntur, orationis suauitate oblectent. Verborum enim concinnitate auditores demulcent, & probabilitate decipiunt, parū curantes, vt vera dicant: quippe qui opiniones captant, & studio placendi hominibus omnino seruiūt. Quos verò amor veritatis tenet, illi vnum hoc curant, vt, quæ sunt, ea dicant, & veritatem ipsam honorent, quanuis oratio concinnitatem & elegantiam non sit habitura. Cum enim veritatis pulchritudinem expectant, comptis dictionibus, quæ stragulis quibusdam pictis similes sunt, multam salutem dicunt, id enim veræ sapientia proprium est.

Cap. 2.

Sācti in cæ-
lo terrenis
rebus non
delectātur.

Ità certè & ego, qui mēte sum exigua, oratione & spiritu valdè tenui patrem meum laudabo, non vt illi hac laudatione gratū faciam: Quæ enim gratia illi hæc esset, qui nulla re ex his, quæ hīc sunt, delectatur, cum cælestē conditionem sortitus sit, cuius qui compos fuerit, præsentia hæc irridet, cum nihil in eis stabile sit, neque beatum: sed tanquàm vmbra prætereant, & vt verni flores corumpantur? Ad hæc si, cum in terris esset, indignum se arbitrabatur, qui vel in monachorum numero cen-
centē-

SURI

aber
Nobis

RVITI

5

conferetur, (quæ res summam eius modestiam atque humilitatem, sanctæque illius animæ præstantiam indicabat) quomodo nunc cum hinc ad ea migraverit, quæ incorrupta sunt, quo loco falsæ gloriæ nulla est appetitio, hanc nostram laudationem ille appeteret? Sed hoc mihi faciendū proposui, quod iustissimè, ut quiuis alibi hoc illi debeo, tum pro alijs ipsius in me officijs, tum maximè pro oratione ipsa, quæ, qualiscunque sit, illius labore ac diligentia in me exorta est, ut tanquam mercedem quandam orationis parenti hanc referam.

Quamvis autem intelligam paternam laudem ad filij gloriam redundare, (ut est sapiente illo dictum: Gloria hominis ex honore patris ipsius) non ob id tamen, ut aliquis opinari posset, illum laudabo: cum sciam unumquemque, si è domo, & ut scipso gloriam habeat, gloriosorem quidem esse, à patre etiam ipso splendorem accipientem: sin minus, paternos honores nihil prodesse illi, qui est ingloriosus, & honoris expertus, qualis ego haberi possim: Sed quod fas non sit, eius vitæ cum virtute actam, velut lucernam quandam semper lucentem, silentio, & tanquam in modio aliquo occultari, immò in rationali candelabro effluentem, non vni, nec alteri, sed omnibus (hoc enim audeo dicere) qui sunt in Dei Ecclesia, proponi debeat. Quoniam igitur ostensum est, orationem ipsam conducibilem esse, ac nobis necessariam, quæ non veritatem solum, sed utilitatem etiam magnam in se contineat, agè illinc, vndè convenientissimum est, laudationem aggregamus.

Beati Platonis parentes fuerunt Sergius & Euphemia, quorum nobilitas ingenuis & mores non ignobiles extiterunt. ita enim se gesserunt, & diligenti domusque gubernatione rem familiarem præter cæteros ita auxerunt, ut etiam consanguineis æmulationem suam concitarent. Quibus ad alias laudes ea quoque accessit, quod bonorum filiorum parentes esse datum illis fuerit. Post duas enim filias, velut germen quoddam rectissimum & illum genuerunt, quem nunc laudamus: quamvis neque filia ipsa sine laude vixerint: illarum enim res gestæ multæ, & præclaræ narrari possunt: è quibus vnà in communi vita, qua vsa est, ita se gessit, ut excelleret: altera, ex qua & nos geniti sumus, monastico ordine illustram præstitit.

Quoniam verò illis temporibus cælestis ira inflata est, (Res enim me admonet, ut de hac dicam: quippè quæ publicam intulerit calamitatem, non in paucis aliquibus regionibus ac ciuitatibus versans, sed velut Aegyptiacum quoddam flagellum, ex alia in aliam ciuitatem transiens) ac vel maximè in regia vrbe Byzantio malum illud fuit, hi viri, quos diximus, semper memorabiles, è vita excefferunt. Non alienum autem fortassè fuerit, ut utilitatis causa mortis etiam ipsius genus conseruare. Narratio enim hæc talis est, quæ illorum animos terrere possit, qui prudenter eam intellexerint. Repentè in singulorum vestibus salutaris Crucis signum caeruleo colore velut à manu aliqua pulcherrimè pingente, vel Dei potius digito, & superna manu expressum cernebatur. Quicumque verò talis deprehensus fuerit, diuulgabatur, ac statim mors illi afferebatur. Eodemque die aliquis mortuum efferebat, & ipse mortuus efferebatur. Duo simul in feretro, quatuor in iumento portabantur, onera corporum miserabilium semper recens cumulata. Lamentationes vbiquè, & voces miserabiles vndiquè resonantes. Qui mortuorum cadauera efferebant, tam multis oneribus sufficere non poterant. itaque decerant, qui tot mortuos sepelirent. Claudebantur domus, vrbs regiones inanes fiebant, sepulcra ipsa implebantur, cum intra duos menses vrbs celeberrima, & multis millibus hominum habitata, iam deserta, & talis ferè sit facta, ut si à nullo habitaretur. Hæc illius impij Constantini temporibus acciderunt, à quo imago Christi contumeliosè spreta, & à nefario illo homine, ac populi corruptore, simularum erroris nominata: immò verò Christus ipse noster Deus ab eo despectus fuit. Siquidem honor imaginis ad eum refertur, cuius est ipsa imago, ut diuinus Basilus quodam loco ait. Hæc Dei virga, ut aliquis diceret, pœna fuit iustissima, qua peccantes homines instruerentur, nosque à summa nostra malitia reuocati emendaremur: ira, inquam, illa, quæ ad salutis viam his viris dux est, qui eius correctionem prudenter & æquo animo accipiunt. Sed ad Platonem ipsum non prætereat oratio

Cum esset ille orbus parentibus, & cum fororibus in ætate valdè puerili relictus, ab

Cap. 3.

Eccli. 3.

Matth. 5.

Cap. 4.

S. Platonis
parentes.Eius nepos
fuit auctor
huius vitæ.

Cap. 5.

Crucis si-

gnū in ve-

stibus ho-

minū cerni-

tur diuini-

tatis infiri-

ptum.

Vide pœnā

Iconoma-

chorum.

Cap. 6.

ab

ULLS

ab vno quodam consanguineo suo acceptus est, & ad ætatem vsque pubescentem educatus. Ac statim quidem, vigente illius iuuentute, tanquam rectum quoddam germen optima rerum intelligendarum perspicientia effloruit: quam difficile præstare possunt, qui sunt in orbitate educati, cum neminem habeant, qui tantum diligentia illis educandis, quantum parentes, adhibeat. Suo igitur studio & honesta æmulatione notitiam eius artis, quæ notariorum dicitur, ita fuit affectus, vt nondum aliquis eorum, quibus de paterna diligentia prouisum fuit, illam assequi potuit. Cum enim ponderibus præfectus esset apud auunculum, qui regias pecunias custodiebat, & in ea re tam probatus extitisset, vt auunculus nomen tantum muneris illius haberet, ipse verò munus illud re ipsa exerceret, ob idque in conferuandis pecunijs regijs valde insignis esset, tam optimatibus, quam Cæsari, erat vir ille notus atque optabilis.

Dicitur arte notariorum Plato.

Cap. 7.

Vitæ cõfortia maioru.

Cum igitur talis esset, atque arbitrij libertate vteretur, non incontinentibus iuuentutis affectibus mentem tradidit, vt aliquis licentiosior, & fractæ mentis homo faceret: sed velut optimus quidam equorum domitor ipse sibi existens, ab insipientium virorum consuetudine se abstinere: cum illis autem, qui cruditi erant, vnâ versabatur, cum honoratioribus, non abiectioribus, visis se coniungens, hisque ad hærens, qui ætate præstabant, non qui natu minores erant. Quæ diligentia & virtutis exercitatione, animi nobilitatem ab externis honoribus ad honestam virtutis viam dirigebat. Non enim conuiuiarum & sodalium communibus computationibus seipsum tradens, vt aliquis eorum, qui adolecentes sunt, in epulis versari consuevit: neque in talorum ludo & ebrietatibus pecuniam consumebat, vt luxuriosi homines faciunt: sed laboriosis vacationibus ponderandæ pecuniæ dans operam, ex ea re diuitias sibi cumulauit, easque sic auxit, vt, præter paternam hereditatem satis amplam, sibi alias etiam facultates comparauit: quæ nunquam accedere potuissent, nisi vir ille continentia & frugalitate in omni re vsus fuisset. Quare honesti appetens, iuuenis ille temperantiæ ornamentum assequatur, & prudentia insignis erat, in quo morum comitas inerat. Iuueniles appetitus a se legibus remouebat, quibus capti qui fuerint, tantum abest, vt bona, quæ non habent, adipiscantur, vt etiam illa, quæ habent, exinanire soliti sint.

Eius temperantia, prudentia, moru comitas.

Cap. 8.

Sed quidnam deinde consecutum est? Prudentia tam insignis vir ille, & in his bonis, quæ ad vitæ commoditates pertinent, talis euasit, (quæ res ab eis appetitur, qui terrenis rebus delectantur, & ab his studiosè quaritur, qui filias viris collocant) vt alius aliunde vel ex eorum numero, qui nobiles & locupletes erant, ad vitæ communionem illum ad se inuiteret. Sed diuinarum rerum appetitio, quam meliori consilio vsus in animo accensam habebat, non permisit, vt in multo vitæ huius cœno infigeretur. Etenim pro ludo diuinas lectiones, quibus attentus erat: pro theatris & spectaculis Ecclesijs frequentabat, pro inhonestis diuersorij honesta collegia: quodque laudabilius est, occultas mentis cogitationes & acta cuidam eorum, qui præerant, sapius cõfitebatur. Quæ res magnum religionis illius erat indicium: idque, cum perfectè facere solitus esset, ei, qui confessionem ipsius audiebat, admirationem ac stuporem afferebat.

Confitebatur sæpè facerdoti peccata sua.

Cap. 9.

Itaque factum est, vt cum ille mentis oculos ad sempiternarum rerum contemplationem crexisset, & earum desiderio allectus, atque alacrior factus, eorum, quæ in terris sunt, cupiditatem extinxisset, fecit vir ille admirabilis, quod diuinus Antoinus antè fecerat. Cum enim omnia, & paternam etiam domum vendidisset, pauperibusque pecuniam distribuisset, ac seruos ipsos libertate donasset, & duabus sororibus pauca quædam reliquisset, exijt è loco, in quo erat, eo proposito, quo Abraham olim exierat: non vt in villis, quæ propè erant, diuinam exercitationem obiret, sed longius aufugiens ad Olympi partes, ad eum peruenit locum, ac virum, qui diuinitus monstratus ei fuerat: ad quemdam, inquam, Archimandritam eorum numero, qui erant in regione illa. Locus, quem dicimus, Symbolus appellabatur: vir autem, Theodistus: cuius mores boni, genus perspicuum, & finis sanctus fuit.

Cap. 10.

Sed qualè eius secessum fuisse putamus? Ille quidè & mihi maximè memorabilis est, & auditoribus cõpunctionis occasionem asserre potest. Cum enim è patria migrasset, famulo quodam sibi gratissimo vsus comite, & ad eum locum venisset, qui Regum nomine appellatur, in densam quandam syluam partem ingressus, eius manu, qui

SURI

gber
Nobis

RVTI

5

qui cum sequebatur, comam sibi totondit, & pulla veste, tanquam purpurea quadam, se induit. Quod verò secutum est, quale spectaculum fuisse putamus, cum comae ille in silis fuisset ab eo discedere, domumque vna cum vestibus, quibus seipsum exuerat, redire, ob idque luctibus, quia domino priuatus erat, repletur: ipse vero solus cum Deo tantum relictus esset, cuius causa & propter quem id ille agebat? Tunc est amor diuinus, qui sui amatorem ab omnibus alijs rebus sciungit, eiusque animum sui desiderio inflammatum, ad se vnum contrahit.

Coma sibi tōderi vult a famulo.

Amor Dei qd efficiat.

Postea verò, quam ad magistrum veniens, ab eo interrogatus est, quisnam esset, & unde veniret, & qua de causa peregrinationem illam suscepisset, singulis interrogantibus apta quaedam & iusta responsa reddebat. Ille autem, cum patriam, genus, & educationem audiisset: Nondum, inquit, in hac loci regione, quae non mediocrem vitam duritiam in se habet, monachi laborem sustinere poteris. Cui respondit Christi pugil: Omnia tibi, pater, trado, mentem, voluntatem & corpus: vtere factu tuo, vt vis, in omnibus tibi obtemperante. O admirabilem propositi, & eius voluntatis demonstrationem, sed longè admirabiliorem monasticæ professionis materiam: quarum vna in eo apparuit, quòd in ipso ætatis flore, cum res prospera esset, & ex animo succedebant, ac meliores spes subiiciebantur, diuitijs propositis, gloria effulgente, corporis habitudine vigente, atque ad hæc omnia accedente propria voluntatis potestate, omnibus tamen his potior habuit Dei amorem: altera apparuit in eo, quòd optimè de his rebus deliberauit, neque vt multi ex his, qui nunc in superficie, vel (vt verius dicam) aliter quam professionem requirit, profiteri solent sunt, sed vt vera professionis ratio postulabat, ipse professus est.

Cap. II.

Vera professio monastica quid sit.

ULLS

Hi enim nescio quomodo oblitii, quod Dominus dicit: Qui non renunciauerit omnibus his, quae possidet, non potest meus esse discipulus: item alio loco: Vende omnia, quae possides, & habebis thesaurum in caelis: & veni, & sequere me: horum, inquam, omnium oblitii, erigunt sibi ipsi templa, & monasteria. Deinde professionem quam susceperunt, multam salutem dicentes, proprijs bonis potiuntur, ac dormiunt, feruos & diuersas materias ad se attrahentes, heri & nudius tertius professionis expertes, & hodiè tanquam in ea veteres aliorum duces: heri tales, qui nesciunt prudenter alijs duccendos se præbere, & hodiè aliorum duces esse imperiis sibi proponentes: quibus non virtus, sed eorum, quae habent, possessio principatum dedit: qui què cum multis annos debuissent discere, quomodo primum rectè imperio parere, deinde sic ad imperandum alijs ascendere deberent: antequàm illud, quod prius est, experti fuerint, quod posterius est, periculosè sibi assumunt, tales eos, quos sub manu habent, efficiunt, quales nimirum & ipsi sunt.

Cap. 12.

Luc. 14.

Matth. 19.

Quibus sit periculosum praesertim fungi.

Non autem sic ille fecit: sed posteaquam verè terrenis rebus renunciauit, tunc & obedientiam non adulterinam, sed germanam & legitimam praestitit. Illud enim antecedit, hoc sequitur, vt fulgur tonitruo, & vt sole oriente lucifer prius apparet. Nam qui optimè facultatibus, quas possidet, renunciauerit, optimè videlicet obedientiam praestabit: at qui non rectè in alterutro se gesserit, in altero videlicet claudicat necesse est. Multa quidem sunt virtutis exercenda studia, extenuatio corporis, quae continentiae propria est: sobrietas in vigilando, macies, quae à lacrymis proficitur, in precibus alacrem esse, humi cubando se affligere, tenui veste indui, proprijs manibus operari, crebrò genua flectere, mortem meditari, psalmos constanter canere, stationis tolerantiam ferre: sed nihil tale viro illi, qui obedientiam proficitur, quale est confessionis studium, & obedientiae munus perfectum praestare: quibus rebus anima illuminatur, & propriae voluntatis affectus contingitur, perfecta quoque eius, qui per spiritum nascitur, in eum, à quo gignitur, ad opus efficitur. Nam qui non hæc alijs rebus praetulerit, is ad obedientiam praestandam imbecillis existet, & quibus rebus videtur salutem suam procurare, his deceptus perniciem & exitium patietur. Continentia enim, vigiliae & vnaquaque eorum rerum, quas supra diximus, ipsa quidem per se laudabilia esse concedet alijs: sed nihil tamen expedire, immò verò & ruinae causam illi esse affirmamus, qui suo arbitrio in his faciendis vtitur, nisi eius, qui praestitit, ductu & regula dirigatur. Quamobrem qui confessionem cum obedientia coniunctam exercuerit, alijs, quae supra diximus, secundas partes tribuet, duobus his, quae paulò antè dicta sunt, omnia concludens.

Cap. 13.

S Plato in integræ praestantiam.

Exercitia virtutum.

Obedientiae effectus.

Propria voluntas etiam bona studia corrumpit.

Hæc cum beatus ille ita praestitisset, vt nescio si quis alius vnquam praestitit, bonum

Cap. 14.

num

num fundamentum sibi iecit, atque in eo firmum ædificium construxit, omnem cogitationem suam subiciens, & in omnibus obedientem se præbens, ob idque (vt illud dicam, quod in literis diuinis scriptum est) dilectus erat in conspectu patris sui. Tanta enim fuit in viro illo tolerantia, vt adamanti ferè similis videretur. Idem in ministerijs obeundis erat admodum dexter, & inter multos certaminum & laborum socios valdè insignis atque illustris: à quibus nõ longè aberat, quòd ad cœnobij vitam pertineret: seorsum verò cum vno quodam, iisdem moribus prædito, quietè versabatur: cum Theodistio, inquam, illo semper memorabili, modò exercitationi domi vacans, modò communiter versans, tum in psalmis canendis, tum in cibo sumendo, & opere perficiendo, atque (vt ita dicam) promiscuè communterque, & in omnibus modestissimè se gerens. Non enim, quia genere insignis erat, quòd ad corpoream nobilitatem pertinet, propterea vnà cum agrestioribus vitam ducere: neque, quoniam famulorum antea ministerio utebatur, propterea ignobiliora officia tractare alienū à se putabat, aut agrè ferebat. Quamobrè & finium humeris portabat, prædiumque stercore atque irrigare iussus, id facere non grauiabatur. Idem farinā patienter subigebat: caque omnia faciens, multum studij ac diligentiae libris scribendis adhibebat.

5. Platonis
humilitas.

Cap. 15.
Gaudet ob-
iurgatione
sui.

Vultis dicam & alia illius obedientiae egregia facinora? Increpabatur quiddam patre ipso, presentibus hospitibus: ille, inquam, qui ea, quæ supra diximus, optimè faciebat: sed increpationem ipsam velut laudem quandam accipiens, laudatissimus ille vir nihil mouebatur. Ad hæc cum fratribus audientibus legeret, idque re- & faceret, increpatus tanquam perperam legisset, vir prudentissimus verecundè ac timidè se gerebat: cumque à seruili genere se ortum esse audiret, vrbano quodam more annuens patri assentiebatur, generosus ille tam animo, quam corpore: qui cum in manuum suarum opere faciendò esset tolerantissimus, & multum lucrifaceret, erat tamen ita modestus & humilis, vt si nulla in re vtilis fuisset, vir & disciplinæ acquirendæ cupidissimus, & diuinæ pietatis amator ardentissimus.

Cap. 16.

Thren. 3.

Cum igitur aliquandò ad patris pedes flexis genibus se deiecisset, ab illo ipso corripiebatur, quasi ad idem erratum relapsus fuisset: ille tamen non repugnabat, sed pergebat veniam petere. Itaque defessus erat, qui consultò eum virum increpabat, & conuicia in eum conijciebat: quibus saturabatur, qui per voluntariam illam ignominiam gloriam sibi comparabat sempiternam. Dicam aliquid ex his, quæ professionis propria esse non videntur, consentanea tamen ei rei sunt, si rectè fiant. Idem ille tanto humilitatis desiderio tenebatur, vt precibus ab alijs peteret, vt pugnis & alapis caderetur. Cumque id impetrasset, & à quodam viro, cui pater id præceperat, verberaretur, muneris loco accipiens verbera, letabatur. Quæ res erat valde admirabilis, cum alter inuitus id faceret, quod indecorum videbatur: alter lato animo id pateretur propter vtilitatem, quam ex ea re percipiebat. Erat etiã videntibus & audientibus admodum vtile, vnum aliquem inueniri, qui voluntariè illa patiens, Christum imitaretur. Num igitur talis ac tantus vir poterat non diligi & amari? Quæso, quomodò rationi consentaneum fuisset, eum, qui totum obedientiae legibus tanquam filium se tradiderat, non patri optabilem esse, & ex animo ab eo diligi? Propterea, vt dictum est, valdè amabatur.

Cap. 17.

Charissim⁹
est patri spi-
rituali.

2. Cor. 2.

Itaque propter virtutis splendorem eius fama peruagata vbiq̃ celebrabatur, quippè qui patri suo talem se præbebat, vt esset instar omnium rerum, nam vt oculus dexter omnia videns, vt manus rectè operans, vt pes benè incedens, in omnibus deniquè bonus erat illi consiliarius, & socius admodum egregius, & in colloquendo suavis, eorum, quæ intus erant, custos fidelissimus: quæ autem foris erant, ea diligentissimè obseruabat, partim discipuli, partim fratris faciens officium. Illud quoque addiderim, eum virum etiam patris munere fundum fuisse. Deniquè tantus in vtraque re ille fuit, vt si quãdo aliqua de causa necesse fuisset, laudatissimum illum Platonem aliquò proficisci, vir semper memorabilis Theodistus ob eam rem tristis esset, neque recreationem haberet, vt Apostoli sententia vtar, propter eius hominis absentiam, qui tam optabilis illi erat. Quis enim illo ad res futuras prospiciendas, & coniectura colligendas prudentior? Quis ad tristitiam leniendam curandamque accommodatior? Quis ad res necessarias comparandas expeditior? Quis ad honorem multifariam impartendum peritior? Talem deniquè ad perfectam veramque in patrem beneuolentiam ostendam se præstabat, vt, cum pater-

SURI

gber
uober

RVTI

5

terna quidem omnia officia in potestate haberet, animum ipsum à terrenarum rerum amore sic alienū seruaret, vt ne oboli quidem vnus esset dominus. His autem ipsi quifinam finis, quod' ve primum fuit? Paterna scilicet benedictio in spiritua- lem Iacob profecta, ex quo patriarchæ sacrarum rerum, & gregis duces extiterunt, Gen. 27. & 28. quibus multi Deo grati filij & nunc sunt, & plures erunt, (certè scio) ex femine illa benedictione prædito. Talis fuit vir ille, qui sanctitatem verè amauit: talisque finem habuit egregia illius obediētia, quam velut adumbratione quadam perfecti coloris characterem & formam direxit.

Postea verò quàm ad cælestem Dominum Theodistus eius dux transmissus est, Cap. 18. illius locum ac mores se transtulit, & quietè ipsam legitimè amplexus fuit: non tam admodum multi ex his, qui nūc sunt, periculosè illam aggredientibus, quip- piam priusquàm carnem spiritui subiecerint, audent cum nequitia spiritibus sin- gulari certamine congregari, sed cum tempus vincendi est, palæstram meditantur. Nam qui non prius obediētiā didicit, quomodò ille hostiles affectus subijciat? Quisque obediēdi regulam integram non seruauerit, quomodò ille ad quietis montem ascendet? An non manifestum est eum, qui extra tempus eam rem atti- gerit, lapidibus ferendum, aut telo in se iacto percussum, animæ interitu peritu- rum, vt aiunt quodam loco diuinae literæ? Sed non ita fecit is, de quo nunc sermo habetur. Cum enim obediētiā Deo placentem verbis ac moribus præstitisset, iu- re atque aptè ad quietem se contulit: & prope Deum accedens, mentem purgauit, etiamque contemplationibus delectabatur, mente ipsa in rebus sublimibus versans: quando quidem nihil suauius est, quàm Deum contemplari: qui cum sit suauitas ipsa, omni ex parte appetendus est his, qui eius gustum, & singularem charitatem aliquo modo senserunt, cuius satietas nulla est, ita vt qui hæc ipsa gustauerunt, vel ipsius cibi appetitum ferè obliuiscantur. Hæc igitur in seipsum attraxit, de virtute in virtutem transiens, & ascensiones in corde suo disponens. Exod. 19. Psal. 37.

Quoniam verò non satis illi erat res suas considerare, cum charitas ipsa & alio- rum utilitatem requirat, patris loco, vel potius tanquàm lumen quoddā, fratrum, quos supra diximus, societati præfectus est, quæ virum hunc beati Theodisti succes- sorem, ac ducem habuit: quam societatem vterque & spiritu, & corpore ad eam conditionem & statum prouexerunt, vt mansio illa sanctissima & esset, & nomina- retur. Duorum autem discipulorum dux separatim fuit, à quibus ministerium ei præstatur, quosque contubernales quidem, sed non sodales habebat. Eorum ve- rò vnus adhuc superest, Antonius nomine, qui nobiscum vnà vsque ad senectutem obediētiæ subiectus vixit. Ipse nobis suggerat, quæ hoc loco in his, quæ non dice- mus, desiderabuntur. Panis erat nostro illi patri esca, vt aiunt, & fabæ cum oleribus, & summis herbis. Talis, inquam, erat illi quotidianus cibus olei expers, ac nona diei hora sumptus, nisi Dominico, & festo aliquo die: his enim diebus solitus erat vnà cum fratrum societate communi mensa vti. Potus erat is, quem fontes emit- tunt, & quo mens ipsa colligitur, non vinolentiæ copia dispergitur. Neque hic ipse quotidianus semper erat, sed interdum vltra diem vnum, interdum in tota hebdo- mada bis, vel decimo quoque die sumptus, potus sumendi tarditate, vel, vt ita di- cam, bibendi icuihitate cum temperanti appetitu coniuncta, vel ex naturali tem- peratione ad habitum redacta atque constituta. Vestis erat tenuis ac vilis, calefa- cendi corporis causa tantum adhibita, non tenuibus filis contexta, neque colori- bus varijs ac florentibus elaborata, quæ, qui nimia elegantia se ornant, non mona- chice vitæ cultores, sectari student. Orationem & lectiōnem laboriosius exercebat, quas certis horis obire consueuerat, & pro delicijs ac suauibus condimentis, eo ci- bo delectabatur. Flectendorum genuum crebritas à patribus tradita, & callū, quod manus contraxerant, ac terra, in qua genua sua ponebat, hucusquæ virtutem illius manifestè prædicant. Stratam, non mollis aut distuens lectus, sed qui corpus affigere, & ad spiritalia ministeria firmum seruare possit. Ad hæc manibus proprijs aliquid operari studebat: hoc enim ex illius rectè factis præter ceteros, nè dicam omnes homines, insignè admodum habebatur: vel, vt magis propriè lo- quar, cum sacro Apostolo illum id commune habuisse dixerim: Necessestibus meis, & his, qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ: quoniam non gratis pa- nem comedit. Act. 20. 2. Thel. 3.

Quis enim concinnius aut rectius, quàm eius dextera, literarū figuras scribebat? Cap. 20.

R r r Aut

ULLS

Ant quis laboriosus, quàm ille, alacrius ac studiosus id, quod dixi, vel quoduis aliud opus accidisset, tractabat? Quomodo possit aliquis eos enumerare, qui eius labores, hoc est, libros, ex diuersis sanctorum Patrum scriptis, tanquam flores quosdam collectos seruant? Quos qui possident, tantum utilitatis percipiunt, quantum eis satis esse possit. Nostris autem monasterijs vndenàm tanta librorum abundantia suppeditata est? An non ex illius sanctis manibus & laboribus? quos ad euntes, & animo illustramur, & eius manum admiramur, cum eam talem fuisse percipimus. Sed orationis nostræ progressus quædam tacita præterijt. Redeat igitur ad ea, quæ prætermissa sunt, enarranda.

Cap. 11.
Constantinus
Cognymus
pstringitur.

Erat temporibus illis summa quædam impietatis tēpestas. Constantinus ille impijs cogitationibus feruens, malitiæ domiciliū, multorum capitū draco, eius hæresis propugnator, quæ sanctis imaginibus bellum indixit, monastici ordinis acerbissimus persecutor tunc regnabat: à quo quisnam nostrorum Nazæorum non fuit exterminatus? aut quis latens, non in medium prolatus est? Quisve eorum, qui ei resistebant, non ad impietatis barathrum detractus: ita vt scibi aliquis eorum, qui insignes erant, relictus fuisset, tanquam scintilla quædam in occulto & obscuro loco iacens, ita latuerit, vt pro mortuo haberetur apud eos, qui adhuc supererant. Talis fuit noster Elias, à Domino ipso seruatus ijs in locis, in quibus exercitationi monasticæ operam nauabat, non eius manibus captus, qui nouus Achab dici poterat, neque eius impietatis particeps factus, vt post caliginis tanquam nocturne cuiusdam pugnæ tempora, velut lucifer quidã denuò nobis exoriretur: id quod factum vidimus. Dehinc enim necessarijs quibusdam de rebus Byzatiū ingressus est. Quo tempore videre licuit monachos ipsos, qui super fuerat, tanquam lumina quædam ab ijs, qui in vrbe Byzantio erant, conspectos fuisse.

Cap. 22.

Tunc & beatus ille, qui mortuus antea putabatur, rediuuus agnitus est, neque enim à cognatis super esse credebatur, ex eoq; nō solum cōsanguineis hominibus, sed toti Byzantio celeberrimus factus est, alijs aliundè illum attrahentibus, ac iucundissimè amplextantibus, & benignè eius dexterā apprehendentibus: denique nobili ipsius doctrina libentissimè fruētib. Erat enim vir ille oratione quidē suauis, ac moribus longè suauioribus, formæque tali, qualem vitæ monasticæ exercitatio commendat. Habebat & multiplicem docendi viam, omnibus omnia factus, vt, quod est ab Apostolo dictum, de illo etiam ipse dicam. Erat idem & coniugarum hominum moderator, & earum, quæ virginitatem exercebant, propugnator. Quorum manibus imperia tenebantur, eos adhortationibus suis reprimebat. Infir-morum animos, tanquam bonus medicus, sustentabat. Patribus filios concordēs reddebat, patresque filijs reconciliabat. Precabatur feruos, vt dominis suis essent beneuoli: dominos verò, vt feruis se beneficos præberent. Alia denique omnia faciebat, quæ qui facit ac dicit, diuinus esse cognoscitur.

Cap. 23.
multū affert
fructū Con-
stantinopo-
li, vitijs p-
figadis &c.

Vnum illud addam ad ea comprobanda, quæ dicta sunt, vt orationi fides habeatur. Quandiū cum ijs, qui in vrbe Byzantio erant, versatus fuit, domos toras in aliam vitæ formam mutauit, & ad virtutis statum eouertit. Quidnam hoc est, quod dico? Sua, inquam, linguæ admonitionibus iurandi consuetudinem ab eius loci hominibus abstulit. Nimios ornandi corporis cultus modesta sua doctrina repressit. Sapius de morum probitate differens, vt charitatem in pauperes exercebant, hominibus persuasit. Quare factum est, vt pecuniæ abundè conferrentur, & in ea loca, in quibus pietas exercebatur, publicè distribuētur. Eisdem ad lectiōnem compositè exercendam instituit, & ad quoduis aliud bonum opus reduxit. Quæ omnia noctes & dies, magno studio, labore, tolerantia ac vigilijs perficiebat: pedibusque iter faciens, amicorum & consanguineorum illecebris labores, quos ipse patiebatur, libenter præferbat, re ac factis illud Apostoli dictum obseruans: Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: nè, cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar.

Cap. 24.

Itaque in vrbe illa regia, tanquam vexillum quoddam, erexit orationē, spectatæ vitæ testimonio comprobata. Adde quod tenui ac modesto habitu indutus, ad spectu ipso eos, qui eum videbant, ad virtutem hortabatur. Quod si cum politico aliquo viro negocium illi fuisset, orationem suauem adhibebat, ad eorum mores, qui eum audiebant, se componens. Neque quisquam hac in re ipsius institutum accuset, sed utilitatem inde proficiscētem consideret. Et quænam, inquit, hæc est? Peccat.

SURI

qber
Nobis

RVTI

5

Peccantium hominum poenitentia, & vitæ renunciantium multitudo. Primus enim, & solus fere (vt ita dicam) apparuit, qui nostri generis homines & alienigenas ad virtutis exercitationem suscipiendam alacres reddidit: primus, inquam, nobis sanctæ viuere, hortator diligens exiit. Quamobrèm & monasterio cuiusdam, quod in vrbe erat, præfesse cogebatur quidem, sed noluit tamen. Quinetiam Nicomedensium Ecclesiæ præsidere cum hortabatur, qui tunc præsidebat: sed assensum noluit, clerum fugiens, qui clero erat dignus: & sacerdotij fastigium metuens, qui virtute sublimis & præstans erat.

Non vult præfesse monasterio neque clero.

Cap. 25.

S. Plato pauperum & opressorum propugnator indissimulatus.

Lob 29.

Cap. 26.
Irene imperatrix.

S. Plato monasterij regimè suscipit.

Cap. 27.

S. Basilij constitutiones monasticæ.

Itaque ad iucundam sibi quietem reuersus est, vbi quædam memoratu digna contigit, pauperum se patronum præbens, & eorum, quibus iniuria fieret, propugnarem. Ad hæc consolabatur eos, qui ærumnis premebantur, & quibusuis angustijs afflictos subleuabat, partim lingua, partim scriptis, vbi non habebat, quo alio remedio posset se ad eunt iuuare: (literæ enim ipsæ muneris loco erant, cum eius virginitas esset reuerentia, vt ad misericordiam eos flecteret, qui possent misereri) partim verò quarum rerum facultas ei suppetebat, eas alijs impartiebatur, cum in eius potestatem multa conferrent ij, qui bona sua benè exhauriebant, vt inexhausta & sempiterna bona participarent. Quod si cuiusmodi rebus alios iuuare non poterat, consolatione saltem moerorem adimebat, & longiore disquisitione ferociores animos eius, qui tristitia laborabat, mitiores efficiebat. Quid igitur mirum, si & ipse cum celeberrimo illo Iob hæc dicere poterat? Seruauit pauperem de manu potentis, & orphanum, cui non erat adiutor, opem tuli. Os verò viduæ mihi benedixit, & cantum, quam non noueram, inuestigauit. Quibus de causis patris loco ab eis habebatur, & vt eorum patronus magnificeretur. Deniquè vt hominum curator beatus predicabatur, à multis visebatur, eidem venienti homines occurrerant, eundem hospitio tam monachi, quam coniugati accipiebant, cum eius viri fama vltra eam, in qua versabatur, regionem peruagata esset, ac Platonem illum, velut magnum quempiam & admirabilem virum, omnes in ore haberent: quem certò scio neque in posterum silentio, aut obliuioni traditum iri: siquidem virtus ipsa, immortalis res est.

Pollè verò quam cœpit regnare Christi cultrix Irene, quæ pacem ipsam vt cognomento, ita & re attulit, in cuius regno cum alijs bonis, & monasticæ vitæ ad eundem facultas, & ianua patefacta est, quæ olim ab impio Imperatore clausa fuerat, quemadmodum ab ijs Imperatoribus, qui Græcorum superstitionem sequebantur, Christianæ fidei aditus præcludebatur: ex eo, inquam, tempore, quo Irene ipsa regnare cœpit, nostra tota eorum, qui rebus terrenis renunciauerant, familia monasticæ vitæ obedientiam profitebatur: cui vno omnium ore laudatus pater ille post solitudinis quietem præfuit, non quod vellet, aut cuperet dominari, (Quomodo enim rerum minimarum desiderio capi potuisset, qui maximos fugerat principatus?) sed partim à cognatis hominibus victus, (dicam enim quod verum est, etsi oratio ipsa inconcinnior videtur) partim sperans etiam in principatu ipso eandem seruatorem se quietem. Quod nequaquam fieri potuit: neque enim, quod quæsiuit et sperauit, illud assecutus est. Ex quo multæ in eum tentationes allatæ sunt: à quibus verò, & per quos homines id factum fuerit, dicere omitto, vt eorum, qui hoc fecerant, honori consulam. Illud tamen dicam, quod tristem & inæqualem, suæque institutioni minimè consentaneam vitam ducebat.

Sed quidnam fecit generosus ille, & recti consilij vir? Cùm se captum ad præsentiam illam exercendam vidisset, neque sine periculo eam se fugere posse animaduertisset, quanuis sæpè id cogitasset, tunc tamen vt prudens aliquis gubernator clauum tenens, in media fluctuatione nimium æstuante, segnitie omni ab animo remota, & mentis lumine in altum erecto atque intento, beatorum virorum regendas ac vitas inuestigare cœpit, non ad recentia exempla, quæ praua & corrupta erant, sed ad exemplar, & Apostolicæ vitæ imaginem oculos erectos habens: id quod facere oportet omnes, qui virtutis sunt imitatores, si vitam patrijs moribus conuenientem, ac salutarem ducere velint. Primum igitur dedit operam, vt studiosè magni & diuini Basilij constitutiones legeret: ex quibus sui temporis constitutiones monasticæ, minarum coenobia gubernarentur à seruicariis, atque ex ea re multa absurda gignerentur, & magnæ animarum iacturæ fierent, audite, quæso, quid ille vir egit.

Rrrr 2 Cum

ULLS

Cum benè peritorum hominum sententias antea quassuiffet, vt, quod bonum erat, exploratum haberet: (erat enim ab arrogantia studio satis abhorrens, neque quicquam sine aliorum consilijs faciebat) illegitimas traditiones abscidit, vt pestilentes hæreses, suumque monasterium constituit, remotis seruis ac mulieribus, omnique alio mercaturæ censu: quæ ea ponantium lucra idem diuinus Basilius appellans, fugienda esse præcepit. Id autem perfectum est non sine labore: cum difficile fuerit his, qui eiusmodi exercitationi assueti non erant, alijs etiam extrinsecus non paucis rebus proposito illi aduersantibus. Neque id mirum est, cum consuetudo ipsa facilè & sine labore auferri non possit, neque quicquam ex ijs, quæ cum laude fiunt, inuidia careat. An non excelsæ atque erectæ mentis est, à perniciofa consuetudine sese auellere, & rectum exemplar se illis proponere, qui non solum nomine, sed etiam re monasticam regulam sequuntur, & opus vitæ suæ consentaneum habere cupiunt? Quomodo enim fieri potest, vt ille sit verus monachus, qui seruos habeat, à quibus, tanquam dominus, timeatur? Quomodo non visus allatus & captus fuerit is, qui exercitationi monasticæ additus, mulierem aliquam sibi ministrantem contemplatur: cum illud euenire solitum sit, vt quantum à muliere aliquis longè absit, intestino tamen bello vexetur, & aliquando capiatur? Quamobrem factum illud his, qui propè erant, desiderium attulit, vt idem & ipsi facerent, & diuinos homines pietatis studiosos ad eam rem imitandam prouocauit. Vnde sempiternam gloriam pater ipse affectus est. Quod si alium quempiam adiutorum, & in ea re locium habuit, cum, inquam, qui hæc dicit, & scribit, totum id patri nostro acceptum referendum est: decet enim filium in omni re patrem imitari, seque totum parenti tradere.

Formine, p.
suis amouen-
da à mona-
chorū con-
suetudine.

Cap. 23.

Iacob. 1.

Cæciliabu-
lum leono-
clastarum.

Synodus
Nicena 2.

S. Plato à
pecuniæ &
possidendi
cupiditate
alienus.

Iam verò à societate illorum, qui in vrbe versabantur, & cognatorum congressu, necnon principum consuetudine se disunxit, intra spirituales aulas se continens, & gregi rationali præsidens, doctrinæ cibo illum nutriens, & eruditionis potum abundè illi suppedirans. Ex quo factum est, vt Lia ipsa floreret, & grex cresceret, ac celebrior fieret, Deusque gloriosius laudaretur, à quo in omnes omne opus perfectum proficiscitur. Sed quale illud est, quod interea hæc dicens, imprudens ferè præterij? Cum iam regnaret pia illa foemina Irene, multa que disceptatio de venerandarum imaginum argumento facta esset, idem pater ante multos alios, & cum paucis quibusdam libera oratione imagines predicabat, cumque ijs, qui contra eiusmodi venerationem bellum gerebant, quantum poterat, ipse pugnat, quando quidem ad disputandum de dogmatibus idoneus non erat: nam simplicem quidem orationem habebat, at amplam tamen, & nomini suo congruentem, & auditoribus probabilem. Cuius rei argumentum illud fuit, quod in cathedra vrbis metropolitana Epiphonorum in synodo illa, quæ in Apostolorum templo habita fuit, à Præsidente, qui tempore illo erat, prouocatus est is, qui neque antea hæreticorum militaris ordinis impetum timuit. Quo tempore ad magnum illud templum festinauit, aduersus Præsidentem clamans, & fallacem illum cœtum contra venerandas imagines coactum vituperans. Et paulò post cum concilium illud falsum dissolutum fuisset, tam cœtus ille veritatis propugnator, quam regina ipsa è medijs leonibus erepta fuit. Tunc sine sanguine (vt ita dicam) martyr apparuit noster præceptor, Pontificem ipsum sequens, neque quicquam ob ea, quæ ausus fuerat, veritus. Parùm enim est, quod in ea synodo, quæ iterum in vrbe Nicea habitata est, inuentus fuerit, eò quod tunc immitis & durus ille populus de medio sublatus fuerat. Postea verò, quàm hæc ita se habuerunt, & rectæ fidei trophæum erectum est, pater ipse in suum monasterium reuersus est, præsidendi munus exercens. Quo tempore morbo detentus, qui vitæ desperationem significabat, idque pro lucro ducens, atque appetens, præsidendi officium in nos transtulit, qui neque digni eramus, quibus ille præsideret. Inuenit igitur humilitatem illam, quam operabatur, & molestiarum velut inducias quasdam accepit, & à vexationibus, quæ illum detinebant, liberatus est, talis existens, qualis olim fuerat à pecuniæ & possidendi cupiditate alienus, neque curiositatis amator. Non amplius autem aliquorum odia locum habebant ad eius virtutis splendorem contegendum. Nam & viri iusti affliguntur, vt, cum rebus aduersis, velut igne quodam, probati fuerint, eorum animi illustriores fiant, recteque incedentes, minimè delabuntur, discantque benè agendi facultatem omnem à Deo se habere.

Tem.

SUR I

qber
1024

RVIII

5

Tempus igitur, quo præfidendi munus pater exercuerat, iam absolui-
 mus. ^{Cap. 29.} Orationem deinceps ad id, quod celebrius est, conuertemus. Sed in mentem mihi ve-
 nit, ut inquit, quæ vera sunt dicere aggredienti quidem, sed harum tamen rerum
 narrationem recusanti, eorum causa, qui ea fecerunt. Verùm cum fieri non possit,
 ut res manifesta fiant, quæ occultari non debent, quauis vbiq̃e ea vulgata sint,
 tamen ad eorum narrationem, non quòd velim his, qui hæc egérunt, ob-
 scurare, sed vt viri beatissimi virtutem monumentis literarum cõsignem. Vt tibi,
 inquit Salomon, cuius Rex iunior est. Id quidem à literis diuinis olim au-
 ditam, nunc etiam expertus sum. Constantinus Irenes filius, cuius fides quidem
 recta fuit, ex materna pietate formata, vita verò peruersa ex imperij potestate, in-
 temperantia, velut stimulo quodam excitabatur. Cùm enim pubescente ætate nu-
 mer imperium habere cõpisset, partim maternæ reuerentiæ & custodiæ freno abie-
 to, partim diuinis legibus pro nihilo habitis, vxorem legitimè sibi copulatam cie-
 rit, & Herodes exemplo mœchus factus est. Sed quorsum nam hæc spectat historia?
 Vnostrum hunc magistrum, Præcursoris illius Iohannis imitorem quodãmo-
 do fuisse intelligatis. Cùm enim omnes ferè iniquo illi factò assentirentur, solus
 hic (vt ita dicam) cum suis pueris, hoc est, discipulis, stabilis permansit. Ob id quæ
 æqualia per totum annum certamina eum subiisse putamus? Nuncia nuncijs, mi-
 nis addebantur: flagella, exilia, membrorum mutilationes proponbantur.
 Cùm verò nihil eorum, quæ Cæsar ipse studebat, perfici posset, (nam verbo quidem
 alij eum persequerentur, re autem vera Imperatoris manus illi erat infesta.) Nõstis
 monachos illos, & literas ad eum missas. Postremò cum ea ipsa inania atque infir-
 ma deprehensa essent, viro illo sancto, quod decebat, faciente, & contrarias literas
 mittente, tunc Imperatoris persona detecta fuit, cùm non amplius ficta species lo-
 cum habere potuisset. Rem enim apertè ostenderunt, quæ à duobus illis exercitüs
 ductibus ab eo, velut, hostibus quibusdam, ad inermem Christi monachum, sola di-
 uina lege armatum, missis facta sunt.

Pallor igitur è medio sublatus est, & oves gregis dispersæ sunt, alijs verberatis,
 alijs in exilium missis, alijs persecutores fugientibus. Quod quæ miserabilis est,
 regum edictum prohibebat, nè quis eorum, qui Dei causa persecutionem patie-
 bantur, alicubi reciperetur. Eiusmodi edicto monasteriorum Præfecti obtempé-
 raerunt: ac quotusquisque inuentus est, qui virum illum accipere ausus fue-
 rit? Interea Christus dormiebat ob eam, quam ipse nouit, rationem, probans
 & explorans aliorum animum, num firmior esset: aliorum verò inhumanita-
 tem patientia sua flecens ad misericordiam, & ad pœnitentiam prouocans. Il-
 le igitur Christi athleta spontè à proprijs membris abscinditur, atque omninò
 solus relinquitur, animam pro ouibus suis exponens, verè bonus pastor, vt in
 euangelio dicitur. Idem ad Cæsarem Briarei manu ductus, coram ipso stetit (au-
 dè dicere) velut Præcursor Domini Iohannes, nisi quòd ille vltro, hic ab alio du-
 ctus id fecit.

Oportem illius viri mentem & animum, qui non imperium formidauit, nõ mi-
 nis cellis, non illecebris fractus est, cùm præsertim cognata illi esset foemina, quæ
 Herodias mentem habebat: quin immò intrepida oratione vsus, ac nihil veritus,
 id, quod verum erat, confessus fuit. Non licet tibi, inquit Præcursor, habere vxorem
 Philippi fratris tui. His similia & Præcursoris imitator ei dixit, qui Herodis erat si-
 milis. Non ille quidem fuit securi percussus, quoniam noluit Cæsar ipse martyrem
 eum virum esse, qui animo & proposito iam fuerat, & ijs, quæ dixerat antea, se cer-
 tificatis ostenderat: sed imprudens tamen Christi confessorem cum esse proba-
 uit, cum in cellula quadam, vt maleficum hominem, illum veritatis thesauri con-
 cluserit, clauibus alijs alias addens, ac cibum per foramen quoddam ei dari iubens,
 in nullo prorsus videri posset, qui à Deo ipso videbatur. Hæc vnà cum Cæsare
 egabant monachorum Præfecti quidam, quos pudet me nominatim proferre:
 quod quæ miserabile est, carcer erat monasterium, Imperatoris palatio adhærens:
 & eiusmodi custodiæ princeps erat is, qui adulteros coronauerat. Hei mihi, (vt cum
 Propheta clamem) quoniam perijt vir Deum timens à terra, & qui rectè faciat, in
 hominibus non est.

Quid dicam de illo, qui sanctum virum custodiendum ei tradidit, qui adulteros
 ipsos coniugauit? Quid de illo, qui mādato Imperatoris virū nullis rationibq̃s red-
 dendis

ULLS

denis obnoxium, tanquam reū conquiſiuit: Quid eos in mediū afferā, quos Cæſar ipſe ſacrorum miniſtros inſignes in carcerē miſit, ad perſuadendū iuſto illi viro, vt verbo tantūm aſſentiretur ijs, quæ fiebant, ſi à carcere dimitti vellet, & omnibus ſuis dominari: Quid deniq; illos proferā, qui ei valdè illudebant, atq; obſtrebant, tam conſanguinei, quàm alieni: tam qui eodē, quàm qui diuerſo habitu inducēbātur: O rem abſurdiſſimā, immò verò ô factūm contra veritatem iniurioſum. Inſimulabāt generoſum hominem ad ulterioꝝ comprobatores, quòd mente delira eſſet. Falſæ gloriæ ſtudioſum eſſe iactabāt eū, qui pro Chriſti gloria certamē ſubierat. Illi nimirum homines hæc dicebāt, qui cūm ad Cæſaris voluntatē omnia loquerentur & facerent, à Deo ipſo Domino exciderant. Eius tēporis calamitoſam inhumanitatem, Chriſti cultor ferebat, veritatē ipſam ſolūm propoſitam habens, & quæ veritatem defendenti retribuēda ſunt, ſecum cogitans. Itaque crumnas illaſita tranſegit, vt ſi cum tranquillitate in aliquibus locis occultis requieſceret. Cuius enim viri ſtudium Deus eſt, eius religionem & in Deum charitatem nihil ſuperare poteſt.

Calumniæ
in S. Platonem.

Cap. 33.

Liberatur
ex carcere
S. Platonem.

Irene redit
ad imperiū.

Cap. 34.

Eſa. 60.

Cap. 35.

S. Platonis
præclara
humilitas.

Breue tempus interceſſit, & adulterinum illud Imperiū, quod noluit intelligere vt benè gereret, de medio ſublatum fuit, vt & Imperatores ipſi diſcerent diuinas leges non violare, neque iniquas perſecutiones & carceres ſtrere, quanuis purpura nimirum efferantur. Tunc fideliffimus ille diuinarum legum cuſtos, conſeſſionis brauiſſimo recepto, à carcere ipſo, tanquam victor, exiit, multisque laudationibus & carminibus celebratus, felix dicebatur, eorum teſtimonijs comprobatus, quantea ipſi obſtrebant atque illudebant. Solent enim (vt eſt à Gregorio Theologo dictum) hominis alicuius virtutem vel hoſtes ipſi admirari, cūm, furore extinto, res ipſa per ſe probata fuerit. Licet hoc loco diuerſo modo res ſe habeat, ac dici poſſit. Cūm enim Regina illa, quæ pacis nomen habens, Irene dicta eſt, ruſſus imperare cœpiſſet, & reuerentia virum hunc, tanquam martyrem proſequeretur, tunc inſtār fluuij retrofluentis, ſi quis inimicus antea fuerat, in amicū & laudatorem conuerſus eſt, ita vt cuſtos carceris in terra proſtratus, ſibi veniam dari ſupplex petierit. Sed vir ille factis, aut dictis tam motus fuerat, quàm lapis ſenſus exers.

Poſtea verò, quàm ab exilio reuerſi ſumus, alijque ex alijs locis, tãquam volucres quæda aduolâſſent, factū illud pijs hominibus admirationi erat, & cum capite ipſo membra copulabantur. Diceret fortaſſè & hoc loco (quanuis verbum hoc audax ſit) clariffimus ille vates Eſaias: Leua in circuitu oculos tuos, & vide congregatos filios tuos: veniunt omnes filij tui de longè: videbis, & gaudebis, & memes, atque obſtupeſces corde. Ille quidem propheta hæc diceret: ego verò addiderim, illum etiam, qui ſacris præſidebat, & in ea re principem locum tenebat, ita fuiſſe affectum, vt eum, de quo dicimus, reuerentia proſequeretur: qui cūm ſe illi purgâſſet, ad concordiam etiam ipſum inuitauit. Quod factum fuit, eiecto illo, qui adulteros coniugatos coronauerat, vt diſſidium remoueretur, quod beatus ille vir maximè fugiebat. Quo facto, victoriæ præmium apud vniuerſos, qui conuenerant, aſſectus eſt. Quid enim aliud Deo ipſi concordia & coniunctione charius, modo coniuñctio ipſa hominem à diuinis præceptis non ſeiungat? Sed quidnam poſtea factum fuit?

E priore monaſterio gentis illius cauſa Byzantiū migrauiſſimus. Quo loco pater ipſe virtutis appetens, nè monaſterij gubernationem ſuſtineret, intra cellulam ſe claudens, eam vitam amplexus eſt. Sed vide etiam hæc admirabilis rei ſtudiū. Tam multa eius erat humilitas, vt, cūm fratrum ſocietas ſub duobus principibus eſſe non poſſet, ſeipſum vir ille Dei ſtudioſus atque imitator, obedientię legibus ſubiecerit. Idque fecit illis ipſis præſentibus, & eius rei teſtibus, qui eodē conuenerant. An non peregrinum & alienum hoc eſt, filium dici eum, qui antea pater dicebatur, eius, inquam, filium, quem ipſe in ſpiritu genuerat? Quid, quòd ei ſubiectus erat, cui olim imperauerat, cūm præſertim tot eſſent illius egregia facta, vt ſatis illi ad laudem eſſe poſſit, ſi tatarum rerum gloria non elatus, modeſtè ſe geſſerit? Sed admirabilis ille vir facile & nullo negotio hoc perfecit, non ſicè quodammodo & adulterinè, vt verbo tantum imperanti ſubiectus eſſet: ſed ſincere, atque eo modo, quo Deus poſtulat, idipſum faciebat. Vbi enim conſeſſio eſt, illic & fiducia: vbi fiducia, illic propriæ voluntatis remotio: vbi voluntatis remotio, illic & obedientia perfectio eſſe ſolet. Rectè factorum teſtes illi ſunt, quorum cauſa petitiones aliquot extiterunt. Supplicabat pro aliquo propinquo, & cūm petitionem aſſectus eſſet, eius cauſa, qui petitionem obtinuerat, ipſe gaudebat. Quòd ſi petitionis compos

SURIU

gber
Nobes

RVIII

5

non fuisset, sed re infecta discessisset, nequaquam id molestè ferebat, vnum illud propositum habens, vt re aliqua egenti vtilitatem afferret, non vt voluntatem suam expleret.

Hic mihi pater, (vt propheta voce vtar) quemnam me genuisti? Patrem te vocant non erubescio, qui dignus non sum, qui filius tuus nominari possim. Quorsum tibi hanc dignitatem extulisti, qui neque imperio parere aptus sum? Nouit Deum admodum & tua sancta anima, huius rei rationem, quòd scilicet amicitia vel obedientia potius, etià illa, quæ supra vires sunt, ferre potest: vt breui oratione defensionem meam comprehendam, & hoc loco finem faciam. redeunt enim nobis est ad id, quod proposuimus. Clausus erat pater ipse in loco quidem angustissimo, qui ætate ita calesceri solitus erat, vt alter Chaldaicus caminus videretur, plumbei recti inflammatione æstuans. At ille non solum eam rem non molestè ferebat, sed etiam talem in posterum sibi requiem reseruari votis exoptabat, desiderio ipso laborem leuante, & spe difficultatem faciliorem reddente: ex quibus fit, vt magnæ aliquæ virtutes atque institutiones vires habeant. Neque his rebus virille laboris studiosus, contentus erat: sed constanter ac diligenter manibus laborabat, multam vim adhibens: diuinæ verò meditationi multo diligentior dans operam, & vbiquè aduersus hostem diabolium pugnans, & frantum necessitati paratum se præbens, alios tristes consolans, alios animo deficientes recreans ac sustentans, multos lapsos erigens, qui que acerbitate aliqua affecti erant, illorum mœrorem leniens. Deniquè multiplex ille animarum medicus ad eorum, qui aliquid patiebantur, habitus se accommodabat, vt laborantes ipsos optime curare posset.

Non silentio prætereundū mihi videtur, quod est admodum memorabile. Cùm ferrea quadam catena valde graui pedes circumdedit, eiusmodi laborem fortiter sustinebat. Quam verò laboriosum fuerit, catena illa indutum dormire, vigilare, & opus facere, licet eam rem considerantem intelligere. Neque id faciebat, vt se clausum ostentaret, neque tanquam virtutis officinam, instar Chironis illius, in Thebalionico antro habitantis, factum illud iactitabat: (ab eo enim affectu athleta ille multum aberat) sed virtutem suam extenuabat, quasi eam non coleret, vt pareretur: carenam verò illam submissione quadam artificiosè ita occultabat, vt omnibus ferè ignotum esset, quod diximus, quoad à cella progressus, rem ipsam vel inuimus patefecit. Sed de his rebus satis diximus, cùm & auditor mediocritatem amet, & scriptor copiosius res ipsas enarrandi facultate non abundet.

Cùm verò è vita excessisset diuinus ille vir, qui tunc Episcopatu præsidebat, quifam Patriarcha futurus esset, suffragijs querebatur: quæ quidè de multis ferebantur, cùm plerique alius alium cooptaret, prout benevolentia aut veritate ducebatur. Quæsitum est & patris nostri suffragium, non solum ab his, qui sacerdotio insignes erant, sed ab ipso etiam Imperatore. Quid igitur (vos quæso) faciendum illi erat? An non decebat eum, qui bonarum rerum causa certauerat, & accuratè vix legem omnibus se proposuerat, liberè ac verè sententiam suam proferre, id, quod ad communem vtilitatem spectaret, considerantem? Minimè, inquiunt eius discipulos & obrectatores, sed vel ignoracionem simulare, vel ambientibus suffragium illud concedere oportebat: quorum alterum mendacium habet, alterum simulationem: vtrunque certè respiciendum. Ille igitur suffragium suum misit. Cui autem illud detulerit, omitto dicere. Misit tamen, Deo ipso teste. Quod & illi libenter acceperunt, nescio quomodo, quod scriptum fuerat, confirmantes. Qui enim suffragium ipsum accepit, reuoluit calculos ipsos, ac peruerit. Et Plato quidè ipse, quoniam necesse erat, vt pro capite proponendo singula membra suo fungerentur officio, ad quendam eorum, qui eodem habitu induti erant, Cæsar is ipsius propinquum, communis vtilitatis causa egredi ex eo loco, in quo erat, nequaquam verius, nocte adijt: cui cùm ea dixisset, quæ decebant, in cellam celeriter redijt. Ille verò cùm hæc audiisset, in furorem versus est, ac paululum moratus, quantum ad id, quod consultauerat, perficiendū satis esset, sanctum illum virum, & nos vnà cum illo comprehendit, & quatuor ac viginti dies munito quodam in carcere detentus, domum postea redire permisit.

Quid opis est dicere, quot iniurijs virum illum, vel potius veritatem ipsam, affecerit, fratrum societatem furiosè oppugnans atque conturbans, & alios quidem in

Rrrr 4 carcere

Cap. 36. lere 15.

Dan. 3. Item singularis patiens.

Veri monachi exercitia.

Cap. 37. Ad pedes fert vltro grauem catenam.

Cap. 38.

Magnum pondus habet eius suffragium ad creandum Episcopum.

In carcere conijcitur.

Cap. 39.

ULLS

carcere seruans, alios ad iudicia, tanquam reos, trahens, quanuis in omnibus alijs rebus imbellis & ridiculus existeret? Quæ omnia erant apparatus quidam malitia, quam ille meditabatur, & velut iniquitatis cuiusdam exordium, necnon eius hominis nugarum, & apertæ petulantia significatione. Propediem vexatio ipsa illata est, eiusque causa fuit Ioseph ille, qui adulteros, quos diximus, coniugauerat, clandestinum, inquam, malum illud, & Ecclesie ipsius perturbatio. Cuius quoniam, tanquam serpentis cuiusdam venenum, canonicè communionem effugimus, à Cæsare ipso minæ nobis proponebantur: quique instabant, parati erant. Sed qui possum paucis verbis comprehendere, quam multos terrores, quot certamina & tentationes nobis attulerit, quam sæpè nos abducendo vexarit? Scit hæc, tam qui ea passus fuit, quam qui prope illum, qui hæc patiebatur, tunc erat. Profectò militaris phalanx locum, in quo manebamus, ita cinxit, vt neque aliquem hisceret, aut omninò caput efferre permitteret. Intus timores, foris terror ac minæ proponebantur. A quibus autem hæc proposita fuerint, non dicam, eorum, qui hæc fecerunt, personam reueritus. Heu quanta fuit temporis illius calamitas? Nemo ferè impetum illum ferre potuit, nemo fuit qui recta consuleret, & diuinas partes sustineret. Quinimò optabile erat, nè quis iracundiam principum magis excitaret. Hæc, & his miserabiliora faciebant, qui eiusdem ordinis erant participes. Postmodò (vt summam rem perstringam) fratrum societas noctè abrepta est, & in carcere conclusa. Quo factò, synodi constitutus fuit dies: in quo vir ille sanctissimus à militari manu vnà cum tribus alijs, velut maleficus quispiam, ad ipsam synodum ductus fuit. Miserabile certè spectaculum erat, senem videre, propter imbecillitatem ingredi non valentem, sublatum portari catena vincitum, qua ipsius pedes circumdabantur, & ab alijs humeris in alios velut piaculum quoddam indecora traiectione transmitti. Hei mihi: hæc ne fuit ordinationis synodo congruentis ratio? Hæc ne Imperij Christiani existimatio? Quæso, qua in re sunt hæc illis inferiora, qua latrocinantium insidijs, & tyrannicè imperantium violentia, olim patrata sunt?

Cap. 49.
Damnatur
exilio.

Sed, vt quæ in medio sunt, ea velut ludicra quædam prætermittam, (illa enim historiae modum implere possunt) exilium iam decretum fuit, & pater ipse circumscriptus est in vna quadam insula ex his, quæ ante urbem sunt, quemadmodum & frater noster in alia quadam valde aspera, munito quodam carcere ad exilium accedente. O rerum mutationem. Monachis ipsis humaniores extiterit hi, qui communi vita vtuntur, & priuati homines veriti non sunt iustum ferre iudicium, quod iudices debuissent: manifestum enim erat iniquum illud facinus. Missum facio balneum illud, in quo Imperator ipse militari acie omnium fratrum societatem inuadens, cum ex monasterio illo singulos suæ voluntati subijcere conatus esset, spe deceptus est: suo enim imperio valentiores illos esse cognouit, qui diuina lege nitebantur. Missos facio carceres, in monasterijs constitutos, & monasteriorum præfectos carceris duces factos, hisque quos clausos tenebant, plura, quam iussi fuerant, tormenta inferentes. Præterea, quæ postea consecuta sunt, quo tempore multi abducti, & in alium locum translati, persecutiones, inquisitiones, diffinitiones atque exterminationes pertulerunt: quo tempore multæ atque ingentes minæ, iræ, interrogationes & responsa, multaque per omnes vrbes inuestigatio facta est, necubi aliquis fratrum lateret, ad eò, vt nonnulli timore persequentium in terra foraminibus sese abdiderint, quò seruari possent. Hæc autem omnia eius rei causa facta sunt, (rursus enim præ admiratione eadem tractare cogor) vt qui adulteros illos contra Euangelium & præcursorem Ioannem coronauerat, quasi salutarem aliquam dispensationem Ecclesie attulisset, impunè rebus sacris preesse possent: quique illum Euangelicis præceptis obtemperantes non admitterent, ex leges & à Deo alieni haberentur. O diuinas leges contemptas. O persecutorem acerbissimum, Christiani hominis appellationem habentem, & Christi leges conculcare gestientem. Quid ita insanus factus es, stolidus atque immitis vnà cum Leone tibi cõmpare? An non vides contra inuictas Dei leges te armari, quas nemo ex his Imperatoribus, qui vnquam fuerunt, superare potuit? Quinimò quicumque se, vt tu nunc, his ipsis legis aduersarium ostendit, iure optimo perijt.

Cap. 41.

Sed quonam modo Dei seruus abductus est? Ad illum enim ipsum redeo. Rursus translatus, rursus diffractus, & à duobus hominibus huc atque illuc protrusus, eò quod

SURI

gber
Nobis

RVITI

5

quod non amplius progredi posset, trahebatur & ita distractus vexabatur, ut in
 illud facinus vel ipsis lapidibus sensus expertibus lachrymas mouere pos-
 set. Huius rei testis est celebris illius martyris Mamantis regio, testis est & abrupta
 illa insula, quæ post primam fratris iam dicti custodiam, pietatis hinc custodem de-
 tint. O inimites, & doloris sensu carentes illorum animos. Sed nescio certè, quo
 nomine ipsis congruente illos appellem, qui eadem opera monachi, & milites, &
 carceris erant custodes: qui iustum illum virum omnino desertum, tanquam in
 loco profundissimo, in cella quadam concluderunt, hominemque iam senio con-
 summum, & morbo vexatum, sub vnius cuiusdam serui potestate, illi rerum terrena-
 rum & Caesaris serui reliquerunt, ut sanctus vir semel in die, vel bis, à ministro vise-
 retur. Quo tempore senex eum rogabat, ut ad necessarium usum corporis ducere-
 tur. & iniquus ille seruus id ei exprobrabat. Petebat aliquid imbecillitati suæ con-
 sideratum, & peruersus ille fores claudebat. Cumque hæc pateretur, nihilominus
 mentem stabilis permansit: quodque coram Deo & hominibus confessus fuerat, nun-
 quam denegauit.

Postea verò, quam eius carceris causa eum in lethalem morbum incidisse Cæsar
 vidit, animi duritiam leniorem faciens, in urbem Byzantium ipsum transtulit:
 cumque illum eò transtulisset, parabat se ad id, quod malè factum fuerat, corrigend-
 um. Sed quoniam non recto proposito ac sententia mouebatur, quod propofue-
 rat ad finem non perduxit. Illi enim diutius arrogantia ac temeritate suspensum,
 cum fortis Dei manus ad Scythas exterminasset, illic cum toto exercitu perdidit:
 ut posteris narratio quædam terribilis, & dictu horrenda, Dei que iudiciorum, quæ
 comprehendendi non possunt, eiusdemque sapientissimæ prouidentie exemplum re-
 liqueretur. Eum verò, qui antea nobiscum vnà clausus tenebatur, cum eorum, qui
 tunc imperio potiebantur, & piè se gerebant, gratia proprio gregi restituisset, Con-
 fessorum ille seipsum esse probauit: idque, quomodo factum sit, dicemus: neque enim
 hoc præterire consentaneum est.

Bonum cura, qui res nostras bene uolo potius, quam inimico, animo disponebat,
 de melio sublatum fuit scandalum: quo remoto, & dissidium, quod illi cum Epi-
 scopo intercesserat, sublatum fuit, cum principes ipsi hoc ei persuasissent. Itaque, san-
 ctissimus Patriarcha se purgavit, quod, quæcunque acciderat, Imperatoris violen-
 tia facta fuissent. Tunc igitur vnà conuenerunt, & vicissim sibi satisfecerunt, (quan-
 doquidem Deo ipsi nihil ita charum est, ut pax & concordia: modò concordia
 ipsa non sit fidei dissensio, neque diuini præcepti violatio, non denique Canonis
 alicuius reprobatio, quemadmodum præsens coniunctio se habuit) quantum ad
 nos pertinebat, ea, quæ interea facta fuerant, præmittentes, ut illis similia, quæ
 diuinorum patrū memoria facta, & similiter dispensatione quadam neglecta fue-
 rant: immò verò perfecta earum rerum examinatione in futuro illo seculo illi
 iusto atque incorrupto iudici referuata.

Sed quidnam consecutum postea fuit? Non amplius pater ipse clausum se deti-
 nebat, quoniam propter infirmitatem non amplius corporis necessarium usum
 per seipsum explere poterat: sed modò in lectulo recubens superioris exercita-
 tionis & certaminis atque laboris relaxatione: modò in humili aliqua sede requi-
 escens, Davidis psalmos pronuntiabat, & mente Deum ipsam precabatur: quæque
 ad fratrum societatem adiuuandam pertinebant, omnia conferebat, salutaria
 consilia, admonitiones, correctiones, adhortationes pro vetere & paterna be-
 neuolentia, qua uti in eos consueuerat. Non tamen valebat opus facere, neque
 genui scire, neque lectionibus vacare, nisi quantum ministri alicuius prope se
 agentis opera utebatur: nihilominus his rebus dolebat, & tristis erat, quasi ani-
 mam perdidisset, eò quod diuina & sacra ministeria non obiret, sed à corpore
 laboribus vacaret. Ac si quem cibum fumebat morbo congruentem, vel la-
 tærat, ut iussus pareret, utebatur, Deo quidem ipsi gratias agebat, sed ægrè fere-
 bat tamen, quod remissius uiueret. Itaque verè stadium ipsum celeberrimus ille
 vir, & diuinum cursum exegit, quod dicitur, cum obedientia exoriens, & in obedi-
 entia delinens. Duodecimo enim, ac diurno horarum ambitui cum parem annorum
 circulum in singulis certaminibus perfecisset, vitam illam sempiternam, & peren-
 ne lumen habiturus hinc migravit. Numerata certamina ipsa, & inuenies annos
 octo & quadraginta: adde duodecim illos, antequam terrenis rebus renunciasset,

Inhumani-
 ter anera-
 pratur in
 exilium S.
 Plato.

Includitur
 in cella.

Cap. 42.
 Sanctus
 transmitti-
 tur Byzant-
 tium.

Cap. 43.

Obsertus
 qualis sit
 admittenda
 in religione
 concordia.

Cap. 44.

Loga corpo-
 ris infirmi-
 tate grau-
 tur.

LLS

ad

- Ad illa quatuor certamina, quæ in persecutionibus, decem item & nouem annos, quos in infirmitate corporis transegit, & celebrem virum vnde octogesimo anno hinc migrasse inuenies.
- Cap. 45. Sed quomodo sine lachrymis eius viri finem enarrabo? Iacebat senex ille senio admodum honorato, ad migrationem ipsam animum habens paratissimum. Illic & fratrum societas circumfusa, sanctorum eius orationum donum postulabat. Cum igitur singulis benedixisset, eosdem amplexatus, ad sepulcrum abiit admodum latus, quod iam pridem videre concupuerat, quamuis voti compos antea factus non fuisset, cum non pridem assecutus esset, quod volebat. Cum igitur valde hilaris sepulcrum suum vidisset, Deo gratias agens: Hæc, inquit, requies mea in seculum seculi: eamque vocem adiunxit: Voluntatem timentium ipsum faciet Dominus. Mouit & eorum, qui foris erant, non paucos: qui nullam temporis rationem habentes, (erat enim sanctorum ieiuniorum periodus) concursu ad eum venerunt, tam monachi, quam in communi vita versantes. Quibus cum ille benedixisset, reuersi sunt, sanctam illius commendationem, velut bonum quoddam viaticum accipientes. Quinetiam sanctissimus ille Patriarcha cum ad eum venisset, eius orationum se participem fieri postulauit: quarum compos factus, amplexus illum fuit. Itaque omnis discordiæ suspicio remota est, cum olim tristitia illa, quæ inter eos acciderat, impedimento fuissent, quod minus id credi posset. Omnes igitur admonuit, pro omnibus Deum orauit, vniuersis veniam dedit, qui inimice se in illum gesserant, qui eum persecuti fuerant, & molestijs affecerant. Hæc fecit diuinus ille vir, qui Christum ipsum etiam moriens imitatus est.
- Cap. 46. Quoniam verò & testamentum disponi oportebat, dicam, quodnam hoc fuerit: Orthodoxa, inquam, fides, & legitima vitæ institutio. hæc enim & viuens, & moriens seruauit. Hoc autem, vel illud distribuere, ad eum minime pertinebat: quoniam neque de amictu ipso quicquam disponere in potestate habebat. Tunc & a me miserabili homine rogatus, an aliquid haberet, quod diceret, manu vestem meam apprehendit, eamque concussit, symbolum quoddam, hoc est, obedientiæ omnino liberæ ac promptæ iudicium relinquens, vocemque valde summissam emittens, dixit, se nihil habere. Quo dicto, ad humilitatē meam omnia referebat. Minime autem illud pratermittam, quod predictionis apertam habet significationem. Ipse funebre canticum sibi ante mortem modulatus est. Cum enim thoracis morbo teneretur, & assiduo anheliu laboraret, labia ipsa ex consuetudine diuinorum eloquiorum meditatione commouebat, summissaque voce illam præcipue cantici partem canebat: Resurgent mortui, & exurgent qui sunt in monumentis, & latibunt qui sunt in terra. Quem verum hortabatur vt secum vnâ canerent, qui præbō erant, quoad loqui potuit, & vocem tenuissimam emittere. Canticum autem illud eius obitus consecutus est, qui iusti Lazari, eiusque diei festi memoriam aduentantem antecessit: ad quem Lazarum canticum illud referebatur, quo cum partem habiturus erat pater hic, cuius vitam scribimus. Postremò cum insurrexisset, & Deum precatus esset, vt saluus fieret, decore habitu iacens, caputque ad dexteram inclinans, ita leni & tacito corporis motu, tanquam in proprium locum migrandum sibi proponeret, cum oculos ea hora clauisset, qua sol occidit, sanctam animam Angelis tradidit, qui eam ad iustitiæ solem perducerent.
- Cap. 47. Et nunc ille quidem in caelis est, nō solum eo ordine ac statu (audeo hoc dicere) dignus habitus, qui viris exercitatione præstantibus assignatus est: sed in eorū choro numeratus, qui Confessores extiterunt. Quorum enim certamina perpessus est, eorundem fortis manifestum est participem factum fuisse. Vel, si placet, cum ijs, qui terrenis rebus renunciarunt, numeretur: qui ea re probatissimus fuit, & multæ obedientiæ causa coronatus: cum his, qui vitam quietam egērunt, ille, qui legitimum quietem exercuit: cum doctoribus, doctor modestus atque compositus: cum ijs, qui latentem vitam exercuerunt, ille, qui non solum clausus mansit, sed tunc etiam obedientiæ subiectus fuit: quodque admodum honorandum est, cum Confessoribus certus Confessor, re ipsa orationem comprobante.
- Cap. 48. Ego verò miser, bono illo patre orbatus, & animo fluctuans, vbi nam consistam? Quem admonitorem inueniam, extra rationem me gerens? Quomodo prauis demonis impetum fugiam, cum eius admonitoris ac doctoris copia mihi non adsit? Sed o diuinum & sacrum caput, tu me ex alto propitiùs respicias, & cadentem erigas, gradi-
- Author inuocat eum.

SURI

ober
nober

RVIII

5

gradientem dirigas, incolumem conferues, & vnà necum gregem hunc agas & pascas, quem multis laboribus & solitudinibus constituisti, vt vestigia tua sequatur, vt diuinorum mandatorum fœmitas teneat. Proregas, foueas, & tam magnos, quàm pascas greges tuos defendēs, eorum esto propugnator, sicut tuæ migrationis tempore pollicitus es: (Tui enim greges sunt omnes, quorum duces sunt filij tui, & filiorum progenies) vt te propugnatorem ac defensorem vniuersi coram Deo, & ad Deum habentes, incolumes permanere possimus, nullis hostibus corporeis aut incorporeis nobis nocentibus, vt neque timoris causâ nos à recta fide vel paulatim subtrahamus, neque à diuinis mandatis deuiemus, neque ignauix, aut perniciosi affectibus aditum patefaciamus, non deniquè exercitationem ipsam, cui studemus, vilo vnquàm tempore negligamus, in Christo Iesu Domino nostro: Cui sit gloria, honor & imperium cum omnipotente Patre, & vitæ auctore, ac sanctissimo Spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

MARTYRIVM SS. VALENTINI, CONCORDII, NOVALIS, ET AGRICOLAE, VT HABETVR SE-

cundo libro historiarum Rauennatum Hieronymi Rubei viri doctissimi.

Nea calamitate, quam Diocletianus Christianis intulit 16. Decemb:

Rauenna, Valentinus cum Nouali & Agricola, septimo decimo Calendas Ianuarij, ob Christum acerbissimam necem subiērun. De Valentino, in vita diui Dalmatij, Episcopi & martyris Ticinensis, in hanc sententiam legitimus. Ad Dalmatium (cū is esset in vrbe Alba, patre senatore, & occultè primū Christianus, mox omnibus statim relictis, palām Christum Deum prædicare, & miracula edere cœpisset) Valētinus magister militum, cū ad eius aures fama peruenisset, Rauenna profectus, venit eum rogans, vt filio graui morbo laboranti,

Dalmatij vitā quere supra quinta Decēbris

aciam delperato, suppetias ferret. Deum precatus Dalmatius, Valentino renūciat, Concordium filium suum, qui erat Rauenna, conualuisse: virumq; sanctissimum, & Valētinus cū filio, credit in Christum, & baptizatur. item Rauennatem, nomine Antonij, eadem die obiisse. Quæ omnia, cū Valentinus Rauennam regressus, vera comperisset, denuò ad Dalmatiū rediens, vnā cum Concordio filio, sacra baptismatis vnda ablatus est. Cœpit ab eo die Valentinus, Rauennæ Christum profiteri, multisq; ad veram eius religionem adductis, tandem pariter cum filio Concordio, & Nouali, Agricolaq; socijs, ob Christum (vt memorauimus) necatus est.

Valētinus cū filio, credit in Christum, & baptizatur.

Cum socijs pramemoratis occiditur.

LLS

VITA BREVIS S. GATIANI PRIMI EPISCOPI TVRONENSIS, PER SANCTVM GREGORIVM

apud Episcopum Turonensem conscripta. Habetur cap. 30. decimi libri historiarum Gallicarum.

Episcopis Turonicis, licet in superioribus libris quædam scripsisse visus sum, tamen propter ordinationem eorum, & supputationem, quo tempore primū prædicator ad Turonicam accessit vrbe reciproca repleuit. Primus Gatianus Episcopus anno Imperij Decij primo, à Romanæ Sedis Papa transmissus est: in qua vrbe multitudo paganorum idololatrijs dedita commorabatur: de quibus nonnullos prædicatione sua conuertit ad Dominum. Sed interdum oculēbat se, ob impugnationem potentum, eò quòd sepius eum iniurijs & contumelijs cūm reperirent, affecissent: ac per crypta

18. Decemb:

S. Gatianus ad Christum multos paganos conuertit.

& latibula, cum paucis Christianis, vt diximus, per eundem conuersis, mysterium solennitatis diei Dominicæ clanculò celebrabat. Erat autem valdè religiosus, & timens Deum, vt nisi fuisset talis, non vtiquè domos,